

ΜΕΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ & ΑΓ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ - ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΑΣ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

"...Όλοι οι σπουδαστές, που συγκεντρώνονταν στην Αθήνα δεν κοίταγαν τόσο τις σπουδές. Οι περισσότεροι πέραγαν τον καιρό τους στα ξεφαντώματα, στα γλέντια και στις υποδρομίες...". Αυτή την κατάσταση συνάντησε σαν ήρθε στην Αθήνα ο Βασίλειος. Η ευγενική του καρδιά ένιωθε στενόχωρα. Σκέφτηκε να φύγει. Και θα το έκανε, αν δεν συναντούσε στην πόλη της σοφίας έναν αγαπημένο του φίλο, τον Γρηγόριο, που είχε έρθει κι αυτός για σπουδές από τη Ναζιανζό. Αυτός, με επιχειρήματα πειστικά τον κράτησε.

Έτσι άρχισε μια από τις πιο πλουσιόκαρπες φιλίες, που αναφέρει η ιστορία. Φιλία που θεμελιώθηκε στον κοινό πόθο της αρετής και της παιδείας και στηρίχτηκε στον Χριστό. Ο Χριστός είναι ο πιο γερός κρίκος, που μπορεί να συνδέσει δυο ψυχές νέων με γερή κι ακλόνητη φιλία. Κάθε άλλη συνδετική ύλη χαρίζει πρόσκαιρη ενότητα στις καρδιές. Όταν όμως η φιλία θεμελιώνεται στον Κύριο, συνδέει αδιάσπαστα τις ψυχές, όπως συνέβη με τον Βασίλειο και τον Γρηγόριο. Ομολογεί ο δεύτερος:

«Όταν προχώρησε λίγο ο καιρός και εκφράσαμε μεταξύ μας τον πόθο από τον οποίο κατεχόμαστε, ότι η φιλοσοφία είναι το αγαθό, πού επιθυμούμε να κατακτήσουμε, από τότε είμαστε πάντα μαζί, συγκάτοικοι, ομοτράπεζοι, σύμψυχοι, σ' έναν αποβλέποντας σκοπό και πάντοτε αυξάνοντας τον πόθο της φιλίας θερμότερο και σταθερότερο. Γιατί η κοσμική αγάπη, επειδή είναι αίσθημα ρευστό και παροδικό, μαραίνεται, όπως το ανοιξιάτικο λουλούδι. Ούτε η φλόγα μένει, όταν δαπανηθεί η ύλη πάνω στην όποια είχε ανάψει, άλλα χάνεται μαζί με την εύφλεκτη ύλη. Ούτε πόθος υπάρχει, όταν μαραίνεται η αιτία που την υποδαύλιζε. Η δε κατά θεόν φιλία και αγάπη είναι αγνή. Και επειδή στηρίζεται σταθερά, γι' αυτό είναι και μονιμότερη...».

Όρα γλυκιά είναι η ώρα της φιλίας. Οι ψυχές νιώθουν αδελφικά. Ενωμένες αδιάρρηκτα πορεύονται τα μονοπάτια της ζωής. Δυο σώματα χωριστά ήταν ο Βασίλειος και ο Γρηγόριος. Μια όμως ψυχή αποτελούσαν. Τους ίδιους πόθους, τα ίδια όνειρα είχαν. Δάκρυζε ο ένας για τον πόνο του αλλού. Χαιρόταν ο καθένας του φίλου την πρόοδο. Εφάρμοζαν το βιβλικό «χαίρειν μετά χαιρόντων καί κλαίειν μετά κλαιόντων» (Ρωμ. ιδ' 15). Ο Γρηγόριος λέει:

«Τέτοιες σχέσεις έχοντας μεταξύ μας και πάνω σε τέτοιες χρυσές στήλες στηρίζοντας το ευτυχημένο της φιλίας μας οικοδόμημα, προχωρούσαμε προς τα εμπρός, με συνεργούς τον Θεό και τον πόθο. Ω! πώς να θυμηθώ την ζωή εκείνη, χωρίς να δακρύσω; Κυριαρχούσαν στην

ψυχή μας οι ίδιες ελπίδες, για πράγμα πολύ ζηλευτό, για την παιδεία και ενώ είχαμε αποκλείσει τον φθόνο από την ψυχή μας, καλλιεργούσαμε τον ζήλο. Αγωνιζόμαστε δηλαδή και οι δύο, όχι πώς να πάρει καθένας το πρωτείο για τον εαυτό του, αλλά πώς να το παραχώρησει στον άλλο. Ο καθένας θεωρούσε την πρόοδο του άλλου σαν δική του πρόοδο. Και τόσο είμαστε ψυχικά ενωμένοι, ώστε φαινόμαστε σαν να είμαστε μια ψυχή σε δύο σώματα. Και εάν δεν πρέπει να πιστεύει κανείς εκείνους που λένε ότι όλα βρίσκονται μέσα σ' όλα τα πράγματα, πρέπει όμως να πιστεύει ότι εγώ και ο Βασίλειος είμεθα ο ένας μέσα στην ψυχή του άλλου και συγχρόνως ο ένας κοντά στον άλλο».

Η φιλία, όταν είναι γνήσια, δεν αρκείται στο να συναντώνται οι ψυχές στο Σχολείο, στη βόλτα, στις εκδρομές. Δίνει και τη συμπάρασταση στον αγώνα. Κι είχαν δύσκολο πνευματικό αγώνα οι δύο νέοι μας στην Αθήνα. «Κατείδωλη» την είδε την πόλη ο απόστολος Παύλος. Με πολλά είδωλα την αντίκριζαν και οι δυο φίλοι, πού προσκαλούνταν συνεχώς από συναδέλφους στην ειδωλολατρία και στην «ελεύθερη ζωή».

Αλλά αυτοί ούτε στιγμή δεν κάμφθηκαν στο ψέμα και στο κακό. Δεν θυσιάσαν στα είδωλα. **«Από τα είδωλα, μας ομολογούν, στηριχθήκαμε περισσότερο στην πίστη, γιατί νιώσαμε πόσο απατηλά και κίβδηλα είναι. Καταφρονήσαμε έτσι τους δαίμονες σ' εκείνο τον τόπο, που οι άλλοι θαύμαζαν τους δαίμονες».**

Συγχρόνως καταφρόνησαν και την αμαρτωλή ζωή. Ζουν ζωή αγνή, μένουν μακριά από κάθε τι, που και στο ελάχιστο θα μπορούσε να αμαυρώσει τον άσπιλο χιτώνα της ψυχής τους. Και οι δυο τους δεν λυγίζουν στην «απάτη της αμαρτίας». Ζουν σε μολυσμένη ατμόσφαιρα χωρίς να μολύνονται. Περιφρονούν τις υποσχέσεις της αμαρτωλής ζωής. Ξέρουν πως το μόλυσμα του κακού ευκολότερα από το καλό μεταδίδεται.

«Συναναστρεφόμαστε, μας λέει ο Γρηγόριος, όχι με τους αισχρούς και ακόλαστους, αλλά με τους σωφρονεστάτους, ούτε με τους θυμώδεις και φιλονείκους, αλλά με τους ειρηνικωτάτους και με εκείνους, με τους οποίους η συναναστροφή είναι ωφελιμωτάτη γιατί ξέρουμε, ότι είναι ευκολότερο να πάρει κανείς από τον άλλο κακία παρά να του μεταδώσει αρετή, όπως είναι ευκολότερο να κολλήσει κανείς αρρώστια από τον άλλο παρά να του χαρίσει υγεία...».

Καθώς οι σπουδές προχωρούσαν η συντροφιά Βασιλείου - Γρηγορίου μεγάλωσε. Συμφοιτητής τους ήταν κι ο πρίγκιπας Ιουλιανός, που αργότερα σαν αυτοκράτορας θα καταδιώξει με φανατισμό τη χριστιανική θρησκεία. Είχε λεπτούς τρόπους, πνευματώδη ομιλία και αγαπούσε τη μελέτη. Μα όλα αυτά δεν εμπόδισαν τους δυο φίλους να μαντέψουν τον ύπουλο χαρακτήρα και τη νοσηρή νοοτροπία του. Και ποτέ δεν συνδέθηκαν μαζί του βαθύτερα.

Πολλά ακόμα θα μπορούσαμε να πούμε για την φιλία αυτή των δυο αυτών σπουδαίων ανδρών. Θα μείνουμε σήμερα σε αυτά και ελάτε να συζητήσουμε.

Η αναγκαιότητα της φιλίας...

Παραδεχόμαστε, ότι αποτελεί υπαρξιακό αίτημα η φιλία. Γιατί;

- Ο άνθρωπος αναζητά συνοδοιπόρο στο δρόμο της ζωής. Αναζητά τον «φίλο»!
- Κοινωνικός πλάστηκε...
- Ανάγκη και αίτημα της ψυχής του, ο φίλος.

Η Αγία Γραφή υπογραμμίζει ιδιαίτερα την αναγκαιότητα της αληθινής φιλίας:

- «Είς πάντα καιρόν, φίλος ύπαρχέτω σοι».
- «Ἀδελφός ὑπ' ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὄχυρά καί ἰσχυρή...» συμβουλεύει ο Σολομών στις Παροιμίες του.
- «Ἄγαθοί οἱ δύο ὑπέρ τόν ἕνα»! (Ἐκκλησιαστής δ' 9, 10).
- «φίλος πιστός = σκέπη κραταιά! Καί κείνος, που τον βρήκε, βρήκε θησαυρό»! (σοφός Σειράχ)
- «σύμψυχος» καί «ἰσόψυχος ἀδελφός»! (κατά τόν Απόστολο Παύλο).
- «φάρμακο ψυχῆς»! «Προστάτης ἰσχυρός»! (ιερός Χρυσόστομος)

Μπορούμε, τάχα, να βρούμε τέτοιους φίλους σήμερα; Ποιά η εικόνα των σημερινών «φίλων»; Τι σημαίνει σήμερα κατά κανόνα το: «είναι φίλοι»;

- Ὅτι γνωριζόμαστε, ή κάπου γνωριστήκαμε...
- Ὅτι φτιάξαμε την παρέα μας...
- Ὅτι μπήκα σε μια παρέα από αδυναμία...
- Συναναστροφή σκοπιμότητας, για κάποιο συμφέρον...
- Παρέα κάποιων συνενόχων με ανεπίτρεπτη δράση (σπείρες, συμμορίες).
- Είμαστε εικονικοί φίλοι στο διαδίκτυο...

Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά του γνήσιου «φίλου» και της αληθινής φιλίας;

- Γνήσιος φίλος είναι ο αφοσιωμένος, ο ειλικρινής.

- Είναι δίπλα μας στα ευχάριστα και τα δυσάρεστα, στην αγωνία και τους αγώνες!...
- Έχει εχεμύθια, ειλικρίνεια και ανιδιοτέλεια.
- Έχει γνήσια και καθαρή αγάπη...
- Μπορείς να μοιραστείς μαζί του την καρδιά σου.
- Διαθέτει αρετές που λείπουν σε μένα ή υστερώ σ' αυτές.
- Είναι ευγενής, ακέραιος, πράος, αδελφικός, μετριόφρων, συνετός διακριτικός, σοβαρός, αλλά και με χαριτωμένο χιούμορ!
- Συμπαραστέκεται αδελφικά στις αδύνατες ώρες.
- Ο γνήσιος φίλος, με συμπληρώνει, με εποικοδομεί, συντελεί στην ολοκλήρωση της προσωπικότητάς μου. Σαν άλλος «Εγώ», συμπάσχει και συγχαίρει. Συγκοπιάζει και συναγρυπνεί. Συναθλεί στο στάδιο της αρετής και της προόδου.

Διατρέχει κίνδυνο η Χριστιανική Φιλία; Από τι κινδυνεύει;

Δύο βασικοί εχθροί: Το «Εγώ» και ο «διάβολος»...

ΤΟ ΕΓΩ:

- Ιδιοτελείς και εγωιστικές βλέψεις. Ανταγωνισμοί και αντιζηλίες, φιλοπρωτία και φιλαρέσκεια.
- Υπεροψία και ειρωνική διάθεση
- Άρνηση παραδοχής του λάθους.

Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ:

- δημιουργεί παρεξηγήσεις και ενσπείρει υπόνοιες...
- σκοπός του να αποσπάσει τη φιλία από το συνδετικό της κρίκο, τον Χριστό
- παρασύρει τον ένα σιγά - σιγά, έξω από το χώρο της χριστιανικής ζωής.
- διαβάλλει τον ένα στον άλλο...

Αιώνιος Φίλος των πιστών είναι ο ίδιος ο Κύριος.

- «Αγαπήσας τούς ίδιους, εις τέλος ήγάπησεν αυτούς»!
- «ὕμεῖς φίλοι μου ἔστε», σέ τέλειο βαθμό!